

Förslag till riksdagen
1999/2000:TK1
Riksdagens parlamentariska ledningsorganisation



Den av talmanskonferensen tillsatta Riksdagskommittén har utarbetat ett förslag till ändrad parlamentarisk ledningsorganisation för riksdagen.

Talmanskonferensen ställer sig bakom det framlagda förslaget.

Förslag till riksdagsbeslut

Talmanskonferensen föreslår att riksdagen

antar det av Riksdagskommittén framlagda förslaget till lag om ändring i riksdagsordningen.

Stockholm den 13 oktober 1999

Birgitta Dahl

/Anders Forsberg

I detta beslut har förutom talmannen deltagit: förste vice talman Anders Björck, andre vice talman Eva Zetterberg, tredje vice talman Rose-Marie Frebran, Sven Hulterström, Per Unckel, Lars Bäckström, Göran Hägglund, Agne Hansson, Bo Könberg, Gunnar Goude, Göran Magnusson, Mats Odell, Carl-Fredrik Graf, Ingvar Johnsson, Tanja Linderborg, Viola Furubjelke, Henrik Landerholm, Ingrid Burman, Inger Davidson, Britt-Marie Danestig, Per Westerberg, Johnny Ahlqvist och Sören Lekberg.

RIKSDAGENS PARLAMENTARISKA LEDNINGSORGANISATION

Delbetänkande från Riksdagskommittén

Oktober 1999

Talmanskonferensen beslöt den 2 december 1998 att tillkalla en utredning med parlamentarisk sammansättning med uppdrag att se över och utvärdera vissa frågor som rör riksdagens arbetsformer. Utredningen har antagit namnet Riksdagskommittén.

Ordförande för kommittén är talman Birgitta Dahl. Ledamöter i kommittén är eller har varit Beatrice Ask (m), Jan Bergqvist (s), Britt Bohlin (s), Lars Bäckström (v), Agne Hansson (c), Sven Hultström (s), Göran Hägglund (kd), Bo Könberg (fp), Marianne Samuelsson (mp), Lars Tobisson (m) (t.o.m. 28/9 1999) samt fr.o.m. 29/9 1999 Per Unckel (m).

Utredningsverksamheten har delats upp på fyra områden, nämligen:

- I riksdagens parlamentariska ledningsorganisation,
- II budgetprocessen m.m.,
- III riksdagens arbete med uppföljning, utvärdering och revision,
- IV riksdagens hantering av EU-frågor.

För vart och ett av områdena II–IV finns särskilda parlamentariska referensgrupper biträdda av experter och sekreterare. Utredningsarbetet på dessa områden redovisas fortlöpande för kommittén.

Utredningsarbetet rörande riksdagens parlamentariska ledningsorganisation har dock bedrivits uteslutande i kommittén. Kommittén har i denna del biträtt av en expertgrupp under ledning av riksdagsdirektör Anders Forsberg. Övriga ledamöter av gruppen har varit förvaltningschef Kerstin Andersson (fr.o.m. 1 augusti 1999), t.f. förvaltningschef Lars Bergqvist (t.o.m. 31 juli 1999), bitr. kammarsekreterare Lisbet Hansing Engström, planeringschef Ulla-Britt Fichtelius, kanslichef Karin Laan, chefsjurist Göran Rosvall, kanslichef Tom T:son Thyblad samt bitr. kammarsekreterare Ulf Christoffersson. Den sistnämnde har varit kommitténs sekreterare i arbetet med det förslag om ny riksdagsstyrelse och samlad riksdagsförvaltning som kommittén nu lägger fram. Kommitténs förslag till ändring i riksdagsordningen föreslås träda i kraft den 1 juli 2000. Under våren 2000 kommer kommittén att lägga fram förslag till instruktion för riksdagsförvaltningen samt till de andra författningsändringar och de ändringar i förvaltningsorganisationen som föranleds av den nya parlamentariska ledningsorganisationen.

Riksdagskommittén föreslår

att riksdagen antar kommitténs förslag till lag om ändring i riksdagsordningen.

Stockholm i september 1999

Birgitta Dahl

Beatrice Ask

Jan Berqvist

Britt Bohlin

Lars Bäckström

Agne Hansson

Sven Hulterström

Göran Hägglund

Bo Könberg

Marianne Samuelsson

Per Unckel

/Ulf Christoffersson

Kommittén har i uppgift att överväga behovet av en mer samordnad parlamentarisk ledningsorganisation för arbetet i riksdagen. Kommittén skall även överväga om det finns behov av att göra förändringar i tjänstemannaorganisationen i syfte att ytterligare förbättra samordningen mellan riksdagsförvaltningens olika delar.

I uppdraget ingår också att kartlägga och analysera uppgiftsfördelningen mellan de parlamentariska ledningsfunktioner som finns i riksdagen. I denna del ingår också att kartlägga och överväga behovet av förändringar i riksdagsförvaltningens myndighetsstruktur.

I direktiven anges också att utredningen bör inhämta information om den parlamentariska ledningsorganisationen i andra parlament och analysera för- och nackdelar med att införa liknande former i riksdagen.

Kommittén skall i sina överväganden utgå från den konstitutionella ställning och de särskilda uppgifter talmannen har i dag enligt regeringsform och riksdagsordning. Om kommittén föreslår någon form av gemensamt högsta parlamentariskt ledningsorgan skall vidare hänsyn tas till att ett sådant organ inte bör belastas med detaljfrågor.

Bakgrunden till utredningsuppdraget är ett tillkännagivande som riksdagen gjorde till talmanskonferensen vid behandlingen våren 1998 av förvaltningsstyrelsens förslag 1997/98:RFK4 Förstärkt samordning inom riksdagsförvaltningen. Riksdagen godkände då förslaget som i huvudsak innebar att riksdagsdirektören (kammarsekreteraren) fick ett överordnat ansvar för ledning och samordning av riksdagsförvaltningen och att han eller hon vid sin sida fick en samordningsgrupp i vilken kammarkansliet, förvaltningskontoret och utskottskanslierna blev representerade.

Konstitutionsutskottet konstaterade i sitt betänkande 1997/98:KU34 att riksdagen sedan gammalt har en splittrad organisation som särskilt på ledningsnivå kan vålla problem i fråga om de administrativa funktionerna. Enligt utskottet innebar förslaget om ökad samordning inom riksdagsförvaltningen ett steg i rätt riktning. Utskottet ville emellertid ifrågasätta om förslaget var tillräckligt för att lösa lednings- och samordningsproblemen. Den största bristen var enligt utskottet att förslaget inte innebar någon förändring i den parlamentariska ledningsorganisationen. En konsekvens av det liggande förslaget var att någon samordnad ledning av riksdagsdirektörens arbete inte kunde komma till stånd eftersom han/hon ansvarade för en del av sina uppgifter inför talmannen och talmanskonferensen och för en annan del inför förvaltningsstyrelsen. Det var enligt utskottets uppfattning angeläget att organisationen av den parlamentariska ledningen av riksdagens arbete och förvaltning snarast sågs över i en särskild utredning som borde tillsättas av talmanskonferensen. Riksdagen ställde sig genom sitt tillkännagivande till talmanskonferensen bakom detta ställningstagande.

I avvaktan på översynens genomförande borde riksdagen enligt konstitutionsutskottet godkänna förvaltningsstyrelsens förslag till ändrad lednings- och samordningsorganisation på tjänstemannaplanet. Det borde dock enligt utskottet inte uteslutas att ytterligare förändringar kunde komma att behöva

Historisk bakgrund

Tvåkammerriksdag

Tvåkammerriksdagen hade i ett avseende en uppbyggnad som skilde den från flertalet andra tvåkammerparlament. De ständiga utskotten var gemensamma för de båda kamrarna. Detta kom att få effekt på förvaltningsorganisationen på det sättet att det, utöver att de båda kamrarna hade var sitt kammarkansli, byggdes upp separata och efter hand alltmera permanenta kanslier för vart och ett av utskotten. Talmanskonferensen fungerade som ett för de båda kamrarna och de ständiga utskotten gemensamt organ för samråd i frågor som rörde det parlamentariska arbetet. Dessutom fanns gemensamma organ för ekonomiadministration och för hanteringen av praktiska frågor rörande byggnaderna (Kanslideputerade och Ekonomideputerade). Varje kammare anställde och tog ansvar för sin personal genom s.k. kanslitillsättare.

Talmanskonferensen (TK) fungerade som ett för de båda kamrarna och utskotten gemensamt organ i frågor som rörde planläggningen av det parlamentariska arbetet. TK hade sin föregångare redan i ståndsriksdagen och bestod från början av talmän, vice talmän och valda företrädare för kamrarna. Efter hand uppkom behov av samråd med utskottens ordförande. Bestämmelser om TK och om dess sammansättning infördes i riksdagsordningen först 1949. Konferensen bestod då av talmän och vice talmän från de båda kamrarna, utskottsordförandena i de ständiga utskotten samt fyra valda ledamöter från vardera kammaren. Det är också först fr.o.m. 1949 som det finns protokoll bevarade från TK:s sammanträden.

Utöver kammar- och utskottsorganisationen växte det, för att citera en utredningsrapport, upp en rik flora av förvaltningsorgan som vart och ett fick hand om vissa, i några fall tämligen begränsade, angelägenheter. Flera förvaltningsuppgifter som var gemensamma för de båda kamrarna överfördes 1966 på det nyinrättade förvaltningskontoret. Kontoret tillkom för att bl.a. sköta förhandlingsfrågor för riksdagen och dess verk. Detta hängde i sin tur samman med att de statligt anställda fick förhandlingsrätt m.m. den 1 januari 1967.

Enkammerreformen

Inför övergången till enkammerriksdagen tillsattes 1969 en organisationsutredning. Som en allmän riktpunkt för arbetet angav konstitutionsutskottet att största möjliga samordning, fasthet och effektivitet borde uppnås. Det var, menade utskottet, naturligt att eftersträva en ökad integration på det interna området.

Organisationsutredningen prövade såväl frågan om sammanslagning av utskottskanslier till en enhet som det än mera långtgående alternativet att ersätta de tidigare kammar- och utskottskanslierna med ett enda stort kansli, som ställde personal till förfogande för allt arbete med beredning av ärenden i utskotten och i kammaren. Det senare alternativet rekommenderades av den dåvarande sekreteraren i första kammaren. Denne ville t.o.m. gå ett steg längre genom att skapa en gemensam tjänstemannakår för kammaren, utskotten och upplysningstjänsten. I denna kår skulle även stenograferna ingå. Andra kammarens sekreterare å andra sidan pläderade för att man skulle behålla ordningen med ett särskilt förvaltningskontor, men att man borde överväga möjligheten att göra talmanskonferensen till ett gemensamt högsta organ för kansliet och förvaltningskontoret. Direktören i förvaltningskontoret avvisade för sin del såväl tanken på att alla servicefunktioner i enkammarriksdagen skulle utföras av ett enda organ som idén om en gemensam styrelse.

Utredningen fann argument som talade såväl för olika former av sammanläggningar som för bevarande av separata kanslier för de olika utskotten. Man stannade dock till sist för att inte föreslå någon annan ändring än sammanläggning av de båda kammarkanslierna. Ett skäl till att man valde att genomföra minsta möjliga förändring uppgavs vara att Grundlagberedningen samtidigt höll på med mera långsiktiga överväganden om riksdagens inre organisation och arbetsformer. Organisationsutredningen ville i det läget inte föreslå några förändringar som skulle kunna försvåra en djupgående omorganisation efter något år eller två. Däremot borde man undersöka om något fanns att vinna på att kammar- och utskottskanslierna befriades från personaltjänst och andra servicefunktioner och att dessa i stället fördes över till riksdagens förvaltningskontor eller dess framtida motsvarighet. Utredningen förordade också till sist att ett sådant organ skulle inrättas och att det borde byggas upp kring det tidigare förvaltningskontoret.

Utredningen föreslog att talmannen skulle vara ordförande i styrelsen för det nya förvaltningsorganet. Talmannens arbetsbörda skulle dock lättas genom att en inom styrelsen vald vice ordförande presiderade i ärenden som genom besvär kunde fullföljas till annat organ samt i andra ärenden som från riksdagens synpunkt såsom statsorgan var av sekundärt intresse. Styrelsen borde bestå av talmanen samt åtta proportionellt valda ledamöter.

Utredningen konstaterade att talmanskonferensen i första hand var ett organ för samråd och rådplägnings i procedurfrågor. Då det inte var sammansatt efter proportionella grunder var det naturligt att man i största utsträckning undvikit att lägga några egentliga beslutsfunktioner på konferensen. Utredningen ansåg inte att dess förslag skulle innebära någon mer avsevärd förändring för talmanskonferensens del. Dock antog man att talmanskonferensens roll som ett ledningsorgan för hela riksdagen skulle komma att framträda mer i en enkammarriksdag än den gjort tidigare.

Utredningen poängterade att det var ett starkt intresse att det kom till stånd ett nära samarbete mellan talmanskonferensen och förvaltningsstyrelsen. Man föreslog därför bl.a. att vice ordföranden i förvaltningsstyrelsen skulle vara självskriven ledamot av talmanskonferensen.

Riksdagen fattade 1970 beslut om förvaltningsorganisationen i enkammarriksdagen. Beslutet följde i allt väsentligt utredningens förslag. År 1974 fick riksdagens förvaltningskontor en ny instruktion. Med den öppnades möjligheten för styrelsen att delegera sin beslutanderätt i frågor som inte hade principiell betydelse eller särskild räckvidd till en direktion, bestående av två ledamöter av förvaltningsstyrelsen. Vidare beslöts att i styrelsen skulle ingå tre personalföreträdare. År 1980 utökades antalet ledamöter i direktionen till tre och en möjlighet infördes att utse suppleanter för ledamöterna i direktionen.

Ny riksdagsordning

De mera långsiktiga övervägandena om riksdagens inre organisation och arbetsformer, som enligt 1969 års organisationsutredning gjordes av Grundlagberedningen, tycks inte ha lett till något konkret resultat. I betänkandet Ny regeringsform – ny riksdagsordning (SOU 1972:15) uppger beredningen att man avstått från att mera i detalj pröva personal- och förvaltningsfrågorna. Enligt beredningens mening borde man i stället fortsätta på den inslagna vägen och låta fortsatta reformer på detta område förberedas av utredningar inom riksdagen. Emellertid var riksdagsförvaltningens uppbyggnad av stor betydelse för riksdagens funktionsduglighet. Den borde därför erhålla fasthet genom att huvuddragen angavs i riksdagsordningen. Grundlagberedningen föreslog också en sådan reglering som utgick från den gällande ordningen.

I stora drag oförändrad grundstruktur

Under de år som gått sedan 1974, då den nya riksdagsordningen antogs, har riksdagen tillsatt ett antal utredningar och arbetsgrupper som sysslat med såväl riksdagsarbetets planering och organisation som verksamheten inom riksdagens förvaltningskontor. På det senare området har betydande förändringar skett. Bland annat har de tidigare självständiga myndigheterna Riksdagsbiblioteket och Nordiska rådets svenska delegations kansli införlivats med den inre riksdagsförvaltningen. Ett helt nytt verksamhetsområde har tillkommit med datateknikens utveckling och ianspråkstagande i riksdagsarbetet. Även på fastighetssidan har en kraftig expansion ägt rum. Tillväxten i antalet anställda och tillkomsten av nya verksamhetsområden har medfört behov av organisatoriska förändringar inom RFK, men också gett väsentligt ändrade förutsättningar för förvaltningsstyrelsens och direktionens arbete.

När det gäller riksdagens arbetsformer har ett stort antal förändringar, tillfälliga såväl som mera varaktiga, genomförts. Mest genomgripande av dessa förändringar är dels den nya budgetprocessen och omläggningen av budgetåret med de konsekvenser det fått för årsrytmen i riksdagsarbetet, dels att Sveriges inträde i EU gett riksdagen helt nya uppgifter vid sidan av den traditionella ärendehantering. Kansliorganisationen till stöd för arbetet i kammare och utskott har dock förändrats i mycket liten grad.

Den grundläggande strukturen för riksdagsförvaltningen och dess parlamentariska ledningsorgan har ända till nyligen förblivit densamma. De förändringar som 1998 gjordes i riksdagsordningen och i instruktionen för riksdagens förvaltningskontor, genom vilka riksdagsdirektören gavs ett samordningsansvar för hela riksdagsförvaltningen, innebar dock ett första steg bort från den uppsplittrade organisationen.

De av partigrupperna utsedda företrädarna i talmanskonferensen

Talmanskonferensen i enkammarriksdagen fick i princip samma sammansättning som sin föregångare, dvs. i den ingick talman och vice talmän, samtliga utskottsordförande, förvaltningsstyrelsens vice ordförande samt representanter för partigrupperna. De senare var till en början fem till antalet och valdes av kammaren. Med 1974 års riksdagsordning ändrades detta så att partigrupperna i riksdagen i stället gavs möjlighet att utse var sin företrädare i talmanskonferensen. Ur vilken krets dessa partigruppsföreträdare valts har varierat över åren och mellan partierna. De som valts som gruppföreträdare har vid några tillfällen varit partiledare, i andra fall vice partiledare, gruppleddare, vice gruppleddare eller ledamöter av partigruppernas förtroenderåd.

Inrättandet av särskilda poster som gruppleddare i riksdagsgrupperna har haft ett nära samband med om partierna befunnit sig i regeringsställning eller inte. Sedan början av 1990-talet utses dock gruppleddare i alla partigrupper och sedan 1992 har samtliga partier låtit sig representeras av dessa i talmanskonferensen.

De av partigrupperna utsedda företrädarna, dvs. numera i praktiken gruppleddarna, har kommit att få en allt viktigare roll som kontakt- och samrådspersoner för talmannen. Ända sedan tillkomsten av den nuvarande riksdagsordningen har gällt att talmannen skall samråda med dem om uppläggningsplaneringen av kammarens överläggningar och om anordnandet av särskilda debatter. Efter hand har en sådan samrådsskyldighet införts också i andra fall där tidigare detaljregler ersatts av en rätt för talmannen att fatta beslut. Ökningen av antalet partier i riksdagen från fem till för närvarande sju har komplicerat debattplaneringen och ökat behovet av samråd med gruppföreträdarna.

Sedan slutet av 1980-talet har det bedrivits ett utvecklingsarbete i syfte såväl att effektivisera det parlamentariska arbetet som att befästa riksdagens ställning som central arena för den politiska debatten. Överläggningar med partiföreträdarna i talmanskonferensen har varit en central del i detta arbete.

Den nuvarande talmanskonferensen är med 29 ledamöter en stor församling. Ett behov finns därför att kunna bereda vissa ärenden i en mindre grupp som möjliggör ett mer informellt meningsutbyte. Det kan gälla frågor som utseende av delegationer för besök i andra länder eller till internationella organisationers möten och konferenser, likaväl som anordnandet av särskilda evenemang eller mottagandet av utländska gäster i riksdagen. Överläggningarna med partiföreträdarna har kommit att få tjäna även detta syfte. Framför allt den internationella kontaktverksamheten har växt kraftigt i omfattning under senare år. Behovet av samråd i dessa frågor har ökat i motsvarande grad.

Samråd med gruppledarna har också i ökad utsträckning skett i ärenden som varit av den karaktären att de materiellt har tillhört förvaltningsstyrelsens ansvarsområde men där det också funnits behov av en diskussion om de politiska konsekvenserna eller effekterna på det parlamentariska arbetet av olika beslut.

Rättslig reglering

De nuvarande parlamentariska ledningsorganens sammansättning, kompetens och arbetsuppgifter regleras i lag. För talmanskonferensens del finns hela regleringen i riksdagsordningen. När det däremot gäller förvaltningsstyrelsen innehåller riksdagsordningen endast bestämmelser om dess sammansättning och om dess ställning som ledningsorgan för riksdagens förvaltningskontor (RFK). De mera preciserade bestämmelserna finns i instruktionen för RFK.

Talmanskonferensen

Huvuduppgift och sammansättning (1 kap. 7 § riksdagsordningen)

Talman eller, i talmannens ställe, vice talman leder riksdagens arbete. För överläggningar om åtgärder som kan främja planmässigheten i riksdagens arbete finns ett särskilt organ, talmanskonferensen (TK).

TK består av talmannen, vice talmännen, en företrädare för varje partigrupp, utskottens ordförande samt vice ordföranden i förvaltningsstyrelsen. EU-nämndens ordförande är genom beslut av TK ständigt adjungerad till sammanträdena.

TK:s viktigaste uppgift är således att vara ett rådgivande organ till talmannen i frågor som rör planeringen av det parlamentariska arbetet. De beslut TK fattar i denna del, om exempelvis ärendeplanen eller om längre uppehåll i kammarens arbete, är därför i formell mening endast rekommendationer till talmannen.

Förslagsrätt i riksdagen (1 kap. 2 §, 3 kap. 8 §, 3.8.2 riksdagsordningen)

Utöver de rådgivande funktionerna har TK en formell initiativrätt. Den får väcka förslag i riksdagen i fråga som gäller riksdagsarbetets bedrivande. TK kan vidare i annat fall framlägga förslag för riksdagen i fråga som gäller riksdagen eller dess organ, om förslaget grundar sig på utredning som talmanskonferensen tillsatt på riksdagens uppdrag.

TK skall också föreslå dag (i september) för riksmötets inledande under icke-valår.

Beslutanderätt om resor (9.7.1 riksdagsordningen)

Utskott skall samråda med TK, innan det fattar beslut om utrikes studieresa. TK skall uttala sig om i vad mån resan lämpligen bör genomföras.

Därutöver kan TK meddela närmare bestämmelser om såväl utskottens studieresor, som om villkoren för bidrag till enskilda ledamöters utrikes studieresor.

Talmannen leder kammarrens arbete, men skall samråda med de av partigrupperna utsedda ledamöterna i talmanskonferensen om uppläggnngen av kammarrens överläggningar. Samråd med denna grupp skall också ske innan talmannen beslutar att debatt utan samband med annan handläggning får äga rum vid sammanträde med kammaren och om tiden för anförande i sådan debatt.

Vidare skall samråd ske med de av partierna utsedda företrädarna i talmanskonferensen innan talmannen fastställer sista dag under ett riksmöte för ingivande av interpellation eller om förlängd tid för besvarande av skriftlig fråga under längre uppehåll i kammarrens arbete.

Samråd med vice talmännen (1 kap. 6 § riksdagsordningen)

Vice talmännens uppgifter är inte reglerade på något annat sätt än att det anges att vice talman vid förfall inträder i talmannens ställe. Detta gäller såväl uppgiften att leda riksdagens arbete i stort som den mera specifika uppgiften att leda kammarrens sammanträde. Till skillnad från vad som är fallet i många andra parlament finns det dock inga bestämmelser som ger särskilda uppgifter åt talmanskollegiet som kollektiv.

På en punkt finns dock en formell skyldighet för talmannen att samråda med vice talmännen angiven i riksdagsordningen. Det gäller ordningen för det speciella sammanträdet vid riksmötets öppnande som fastställs av talmannen efter samråd med vice talmännen.

Det bör i sammanhanget påpekas att det i regeringsformen finns en bestämmelse om samråd med vice talmännen. I 5 kap. 2 § regeringsformen stadgas att talmannen utöver att samråda med företrädare för partigrupperna också skall överlägga med vice talmännen innan talmannen till riksdagen lämnar förslag om ny statsminister.

Förvaltningsstyrelsen

Huvuduppgift och sammansättning (9 kap. 3–4 §§ riksdagsordningen)

Styrelsen består av talmannen som ordförande och åtta andra ledamöter, vilka riksdagen väljer inom sig för riksdagens valperiod. I styrelsen kan också ingå högst tre personalföreträdare.

I riksdagsordningen bestäms inte förvaltningsstyrelsens uppgifter på annat sätt än att det anges att förvaltningskontoret leds av styrelsen. För förvaltningskontoret anges däremot att dess uppgift är att i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,
2. göra upp förslag till anslag på budgeten,
3. i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom Riksbanken,
4. meddela föreskrifter och råd i sådana frågor som avses i 1–3.

I Instruksen för RFK anges i 14 punkter vilka uppgifter som ankommer på styrelsen. Styrelsen skall t.ex. fastställa inriktningen på verksamheten, anta arbetsordning, besluta om föreskrifter som meddelas av förvaltningskontoret, besluta om budgetunderlag och framställning till riksdagen, fastställa bokslut, besluta i frågor om revision samt avge årsredovisning.

Vidare skall styrelsen sluta kollektivavtal och besluta om stridsåtgärder samt avgöra andra förhandlingsfrågor av principiell betydelse eller större ekonomisk vikt, besluta i frågor som gäller ledamöters arvoden och pensioner samt i personal-, fastighets-, lokal- och bostadsärenden av större vikt.

Styrelsen skall också besluta i vissa frågor rörande säkerhetsskydd i riksdagen. Utöver de uppräknade ärendetyperna har styrelsen även att besluta i andra frågor som är av principiell natur eller i övrigt av större betydelse eller som förvaltningschefen hänskjuter till styrelsen.

Bland de personalärenden som styrelsen har att avgöra ingår att utse chef för förvaltningskontoret samt ärenden rörande tillsättning av högre chefer i övrigt i den inre riksdagsförvaltningen, dock med undantag för kammarsekreteraren (riksdagsdirektören) som väljs av riksdagen.

Delegation till direktionen (14 § andra stycket Instruksen för RFK)

Styrelsen kan överlåta sin beslutanderätt till direktionen i brådskande ärenden, samt i ärenden som inte är av principiell natur eller i övrigt av större betydelse. Sådan överlåtelse har genom bestämmelser i arbetsordningen gjorts för vissa bestämda grupper av ärenden. Dessa ärendegrupper innefattar såväl förhandlings- och personalärenden som ärenden rörande ledamöternas ekonomiska villkor, lokalfrågor och ärendet rörande säkerhetsskyddet i riksdagen.

Parlamentariska ledningsorgan och förvaltningsorganisation i några andra länder

Norge

Parlamentariska ledningsorgan

I Stortinget har man i form av presidentskapet ett gemensamt styrorgan för såväl administrationen av den parlamentariska verksamheten som den övriga förvaltningsverksamheten. Presidentskapet består av ordförandena och vice ordförandena i Stortinget, Odelstinget och Lagtinget, dvs. sex personer. För närvarande betyder det att fem av de åtta stortingspartierna är representerade i presidentskapet, Arbeiderpartiet med två personer, Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig folkeparti och Senterpartiet med en vardera.

Några av presidentskapets ledamöter har som särskild uppgift att hålla kontakt med och inhämta synpunkter från de partier som inte är representerade i styrelseorganet. Presidentskapet sammanträder vid fast tidpunkt en timme varje vecka som Stortinget samlat. Stortingsdirektören som leder hela förvaltningsverksamheten är dess sekreterare.

För bl.a. planeringen av det parlamentariska arbetet finns en arbetsordningskomité. Denna består av presidentskapet, ledarna för partigrupperna i Stortinget samt ordförandena för de 12 utskotten. Arbetsordningskomitén utarbetar förslag till tidsplan för ärendehantering. Planen fastställs av presidentskapet.

Enligt Stortingets förretningsorden skall Arbetsordningskomitén sammanträda så ofta som det behövs för att revidera planen till följd av nytillkomna ärenden eller av andra skäl. I realiteten torde dock mycket av revisionsarbetet skötas av presidentskapet efter samråd med partiernas gruppledare.

Arbetsordningskomitén är samrådsorgan i arbetet med att fastställa internbudget för Stortingets förvaltning.

Kommittéer som utreder Stortingets egen verksamhet tillsätts av Stortinget och rapporterar till presidentskapet. Presidentskapet beslutar om förslagen skall föreläggas Stortinget.

Förvaltningsorganisation

Under stortingsdirektören är förvaltningen uppdelad i ett kontor och fyra avdelningar. Kontoret är det konstitutionella kontor som förestås av biträdande stortingsdirektören. Det innehåller motsvarigheterna till centralkansliet, samtliga utskottskanslier samt budgetkontoret.

De fyra avdelningarna är:

- a) Internasjonal avdeling
- b) Informasjons- og dokumentasjonsavdeling
- c) Drifts- og serviceavdeling
- d) Forvaltningsavdeling

Finland

Parlamentariska ledningsorgan

Talmannen, de två vice talmännen samt ordförandena i de 14 utskotten ingår i talmanskonferensen. Talmanskonferensen är ledningsorgan för det parlamentariska arbetet.

Talmanskonferensen skall enligt riksdagsordningen framställa förslag om hur riksdagens arbete skall ordnas. Talmanskonferensen skall även vid behov till riksdagen göra framställning om stiftande av en lag om riksdagens tjänstemän, en arbetsordning för riksdagen, en valstadga för riksdagen och reglementen för riksdagens tjänstemän.

Därutöver skall talmanskonferensen enligt arbetsordningen vid behov utfärda allmänna anvisningar om utskottens arbete, godkänna instruktion för utskottens sekreterare, framställa förslag om tillsättande av särskilda utskott, eller avge utlåtande om sådana förslag, samt yttra sig över förslag till ändring i arbetsordningen som väckts via motion.

För ledningen av förvaltningen finns en kanslikommission. Den består av talmannen, de två vice talmännen samt fyra valda ledamöter. Talmannen är ordförande i kanslikommissionen. Vid förhinder för talmannen tjänstgör vice talman som ordförande. För beslutsföret krävs normalt att fem ledamöter är närvarande. Dock kan ett ärende avgöras med endast fyra ledamöter närvarande om dessa är eniga.

Kanslikommissionen skall enligt arbetsordningen leda, övervaka och utveckla riksdagens förvaltning. Kanslikommissionen tillsätter samtliga tjänster i förvaltningen med undantag av tjänsten som generalsekreterare. Generalsekreteraren tillsätts av riksdagen.

Kanslikommissionen har också förslagsrätten till riksdagen i ärenden som gäller dess förvaltning och ekonomi.

Brådskande ärenden som inte hinner föredras i kanslikommissionen skall temporärt avgöras av talmannen.

Föredragande i kanslikommissionen är generalsekreteraren och förvaltningschefen eller annan tjänsteman som utses av kanslikommissionen.

Förvaltningsorganisation

Riksdagens förvaltning är under generalsekreteraren uppdelad i tre avdelningar:

- a) Centralkansliet med lagstiftningsdirektören som chef.
- b) Förvaltningsavdelningen med förvaltningsdirektören som chef.
- c) Utskottssekretariatet med biträdande generalsekreteraren som chef.

Informationsenheten samt byrån för internationella ärenden är direkt underställda talmannen och generalsekreteraren.

Danmark

Parlamentariska ledningsorgan

I Folketinget finns ett särskilt utskott, Udvalget for forretningsorden, med ledningsansvar för förvaltningsverksamheten. Utskottet har 21 ledamöter. Talmannen, som är ordförande i utskottet, samt vice talmännen, högst fyra till antalet, är självskrivna ledamöter. Övriga ledamöter är proportionellt valda. Parti som inte är representerat bland de 21 ledamöterna kan utse en företrädare som får närvaro- och yttranderätt i utskottet. Utskottet fattar t.ex. beslut om Folketingets budget, om tillsättande av högre tjänstemän och om framläggande av förslag till förändringar i forretningsorden.

Nyligen har man inrättat ett underutskott inom Utvalget for forretningsorden. Underutskottet har tio ledamöter, nämligen talmannen som ordförande och därutöver en företrädare för varje parti. Detta underutskott ansvarar för arbetet med att ta fram förslag till ändringar i forretningsorden, förslag som sedan skall antas av hela utskottet innan de föreläggs Folketinget.

På grund av utskottets storlek är det dock svårt att utnyttja det för den mera dagliga ledningen av förvaltningen. Den uppgiften sköts därför av presidiet.

Denna ordning finns också fastlagd i arbetsordningen. Där står det att talmannen efter samråd med vice talmännen leder ordnandet av Folketingets inre verksamhet, däri inkluderat Folketingets administration, dess drift och bokföring. Presidieledamöterna kommer alltid från de fem största partierna.

Förvaltningsorganisation

Folketingets direktör är chef för hela förvaltningen. Två enheter har emellertid en speciell ställning och är åtminstone i vissa delar direkt underställda talmannen. Den ena enheten inkluderar Formands(talmans)sekretariatet och ledningssekretariatet som bl.a. sysslar med planerings- och organisationsutvecklingsfrågor samt förhandlingar. Den andra enheten med speciell ställning är Lov- och parlamentssekretariatet under folketingssekreterarens ledning. Denna enhet svarar för uppgifter som närmast motsvarar dem som utförs i riksdagens centralkansli. Därtill har man en särskild funktion som centralt expertorgan i lagstiftningsfrågor.

Folketingets bibliotek lyder direkt under folketingsdirektören. I övrigt är administrationen indelad i sex avdelningar. Avdelningarna är:

- a) administrationsavdelning
- b) kommunikations- och IT-avdelning
- c) ledamotsavdelning
- d) utskottsavdelning
- e) internationell avdelning (inklusive Europautskottets kansli)
- f) sekretariatet för Nordiska rådets danska delegation.

Island

Parlamentariska ledningsorgan

Alltingets presidium, talman och fyra vice talmän, är ledningsorgan för administrationen. Det är också presidiet som utarbetar budgetförslaget för Alltinget. Förslag om ändringar i arbetsordningen kan framläggas av talmannen själv.

I frågor som gäller planeringen av det parlamentariska arbetet, särskilda debatter och liknande samråder talmannen med gruppledarna för partierna i Alltinget.

Utskottsordförandena har framställt önskemål om att få ett större inflytande över planeringen av det parlamentariska arbetet. För närvarande bereds ett sådant förslag. Det kan komma att läggas fram av talmannen inom kort.

Förvaltningsorganisation

Administrationen leds av Alltingets direktör. Under denne lyder en vicedirektör och en förvaltningschef. Den senare har en driftsavdelning direkt knuten till sig. Direkt under direktören sorterar ett allmänt kontor och den

internationella avdelningen men även som det förefaller förvaltningen i övrigt. Denna är uppdelad i en parlamentarisk avdelning, en utskottsavdelning, en informations- och teknikavdelning samt en serviceavdelning. 1999/2000:TK1

Storbritannien

Parlamentariska ledningsorgan

I det brittiska underhuset är House of Commons Commission det högsta parlamentariska styrelseorganet. I detta organ är talmannen ordförande. Därutöver ingår den minister (Leader of the House) som leder regeringssidans verksamhet i underhuset och dennes motsvarighet (Shadow Leader of the House) från det största oppositionspartiet samt därutöver tre av kammaren valda ledamöter.

House of Commons Commission sammanträder sällan, ca tre till fyra gånger per år. Det får därför antas att den främst befattar sig med frågor av mera övergripande natur. Tillsättandet av de högre tjänsterna inom underhusets förvaltning och bevakningen av lönenivåer i förhållande till statsförvaltningen i övrigt är viktiga uppgifter för detta organ.

För beredningen av underhusets egna budgetfrågor finns ett utskott, Finance and Services Committee med fem underutskott för olika verksamhetsområden. Dessa områden är fastighetsfrågor, informationsverksamhet, administration, restaurangverksamhet samt frågor rörande radio- och televisionsändringar från underhuset.

För närvarande pågår en utredningen om underhusets ledningsorgan och administration. En av dess centrala uppgifter är att se över ansvarsfördelningen mellan House of Commons Commission och Finance and Services Committee.

Förvaltningsorganisation

I underhuset genomfördes i slutet av 1960-talet vad som kan sägas vara motsvarigheten till den förändring i de ledande tjänstemännens kompetens- och ansvarsområden som för svensk del skedde genom ändringarna i riksdagsordningen 1998. Tidigare hade den högste kammartjänstemannen, Clerk of the House, varit den främste auktoriteten i procedurfrågor och ansvarig för de tjänstemän som direkt sysslade med ärendehantering i kammare och utskott. För all annan administrativ verksamhet fanns en särskild chef, Serjeant at Arms. Genom reformen fick Clerk of the House ett samlat ansvar för hela förvaltningens verksamhet. Samtidigt är han chef för en avdelning i vilken samtliga tjänstemän i kammarkansli och utskott ingår. Samordningen sker genom att Clerk of the House är ordförande i en styrelse, Board of Management. I denna ingår dessutom cheferna för de fem övriga avdelningar som förvaltningen är indelad i.

Parlamentariska ledningsorgan

Förbundsdagens högsta parlamentariska ledningsorgan är Ältestenrat. Det består utöver talmannen och de fem vice talmännen av 23 proportionellt valda företrädare för partigrupperna. Ältestenrat har följande fyra huvudfunktioner:

1. Man lägger fast såväl veckoplaneringen som dagordningen för kammarsammanträdena och avtalar om talartid i debatterna.
2. I början av varje mandatperiod sluter man en överenskommelse mellan partigrupperna om fördelningen av presidieposterna i utskotten.
3. Man diskuterar och försöker lösa alla stridsfrågor som har sin upprinnelse i kammarsammanträdena, eller andra frågor som rör förbundsdagens värdighet och rättigheter eller som har med tolkningen av arbetsordningen att göra.
4. Man beslutar om Förbundsdagens inre angelägenheter i den utsträckning inte beslutanderätten är förbehållen talmannen eller vice talmännen. Ältestenrat framlägger budgetförslaget för Förbundsdagens egen verksamhet och beslutar i frågor som t.ex. rumsfördelning i byggnaderna.

När det gäller de inre angelägenheterna beslutar Ältestenrat genom majoritetsbeslut. När det däremot gäller de uppgifter som ovan redovisats under punkterna 1–3 kan frågorna lösas endast genom konsensusbeslut.

För särskilda uppgifter, som. t.ex. personalfrågor, rumsfrågor, informationsteknik och parlamentets flytt till Berlin har man tillsatt speciella kommissioner.

Förvaltningsorganisation

Förbundsdagens direktör är ansvarig för hela förvaltningen.

Frankrike*Parlamentariska ledningsorgan*

Nationalförsamlingens högsta beslutande organ i såväl procedur- som förvaltningsfrågor är en styrelse, Bureau, bestående av 22 personer. Där ingår talmannen och de sex vice talmännen, tre kvestorer och 12 s.k. sekreterare valda bland ledamöterna så att styrelsens sammansättning blir någorlunda proportionell mot partiernas representation i Nationalförsamlingen. Kvestorerna har ett delegerat ansvar för ledningen av ekonomi-, personal- och fastighetsadministrationen m.m. Sekreterarnas uppgift är att sköta rösträkning i kammaren och att kontrollera att kvorum är uppfyllt. Styrelsen har inom sig inrättat sex delegationer för olika verksamhetsområden. Var och en av delegationerna leds av en vice talman. I tre av dem ingår också en kvestor.

Nationalförsamlingen har en tudelad administration, så att en generalsekretär ansvarar för den parlamentariska verksamheten, protokoll, bibliotek, utredningstjänst m.m. under det att en annan under kvestorerna leder den del av förvaltningsverksamheten som ligger inom de senares ansvarsområde.

Ny riksdagsstyrelse

Reformbehovet

Den nuvarande ordningen med skilda parlamentariska ledningsorgan för planeringen av riksdagsarbetet, ärendehanteringen och kammardebatterna å den ena sidan och de mera renodlat administrativa funktionerna å den andra är som redovisats i mycket en frukt av förhållandena före enkammarriksdagens tillkomst. Detsamma gäller förvaltningsorganisationen där den inre riksdagsförvaltningen närmast är att se som ett konglomerat av ett 20-tal samverkande och åtminstone i vissa avseenden självständiga myndigheter.

Systemet med skilda parlamentariska ledningsorgan har trots allt haft en del fördelar. Det har exempelvis möjliggjort en hög grad av parlamentarikerinflytande över förvaltningsverksamheten, utan att för den skull de ledande företrädarna för partierna behövt betungas av hanteringen av ärenden av mindre betydelse för den politiska verksamheten. Riksdagens förvaltningskontor har genom sin instruktion getts en ställning som förvaltningsmyndighet. Det har gjort det lättare att för dess verksamhet tillämpa det regelverk som gäller för övriga statsförvaltningen.

Samtidigt har den nuvarande ordningen med en uppsplittrad förvaltningsorganisation medfört en rad samordningsproblem. Det är mot den bakgrunden man skall se den förändring i riksdagsdirektörens ställning och ansvarsområde som genomfördes 1998. Som konstitutionsutskottet påpekat blir emellertid denna reform av begränsat värde så länge riksdagsdirektören ansvarar för olika delar av sin verksamhet inför skilda parlamentariska ledningsorgan.

En samlad parlamentarisk ledning är dock önskvärd även av andra skäl än de som gäller ledningen av riksdagsförvaltningen. Ju aktivare man söker förändra och förbättra såväl villkoren för den parlamentariska verksamheten som formerna denna bedrivs i, ju oftare kommer beslut i det ena av ledningsorganen att ha direkt betydelse för verksamheten inom det andra organets kompetensområde. Behovet av samråd och information mellan förvaltningsstyrelsen och talmanskonferensen/gruppledarkretsen har därför ökat kraftigt under senare år. En gemensam riksdagsstyrelse skulle ge bättre möjligheter att driva utvecklingsarbetet framåt.

Ett annat skäl som talar för en förändring av ledningsorganisationen är att de internationella frågorna kraftigt ökat i omfattning under framför allt det senaste decenniet. Frågor rörande utsändande av delegationer och besöksgrupper till andra länder och till internationella konferenser m.m. hör inte självklart hemma under något av de nuvarande ledningsorganen. De aktualiserar som regel resursfrågor, men ställningstagandet måste nästan alltid göras mot bakgrund av en politisk bedömning av önskvärdheten och angelä-

genheten av den föreslagna aktiviteten. En riksdagsstyrelse, med ett samlat ansvar för såväl de frågor som nu ligger inom förvaltningsstyrelsens kompetensområde och de som behandlas i talmanskonferensen, skulle vara det naturliga organet för beslutsfattande i dessa internationella frågor.

Kommittén föreslår mot denna bakgrund att en ny riksdagsstyrelse inrättas. Styrelsen övertar beslutsuppgifter från såväl talmanskonferensen som förvaltningsstyrelsen. Kammarsekreteraren, med tjänstebestämmningen riksdagsdirektör, blir inför styrelsen ansvarig för ledningen av hela riksdagens förvaltning.

Sammansättning

I direktiven anges att utredningen i sina överväganden skall utgå från den konstitutionella ställning och de särskilda uppgifter som talmannen har i dag enligt regeringsform och riksdagsordning. I riksdagsordningen slås fast att talmannen inte bara leder kammarens arbete utan också riksdagsarbetet i stort. Av detta torde följa att talmannen skall vara självskriven ordförande i den nya riksdagsstyrelsen.

Vice talmännen skall vid förfall kunna överta talmannens uppgifter att leda såväl riksdagsarbetet i stort som kammarens verksamhet. För att de skall kunna ha beredskap att träda i talmannens ställe bör de ges möjlighet att delta i och följa styrelsens arbete.

För att styrelsen skall kunna arbeta effektivt bör den ha ett förhållandevis begränsat antal ledamöter. Styrelsen bör vidare med tanke på dess beslutsfunktioner ha en sammansättning som så vitt möjligt är proportionell mot partifördelningen i riksdagen. Samtidigt är det ett starkt önskemål att samtliga partier har möjlighet att delta i styrelsens arbete.

För att man skall kunna garantera styrelseplatser för alla de partigrupper som motsvarar parti som erhållit minst fyra procent av rösterna i riksdagsvalet krävs att antalet valda ledamöter är 24–25. En så stor styrelse kan inte utan stora svårigheter fungera som ett organ i vilket reella diskussioner äger rum. Man tvingas delegera uppgiften att överlägga i styrelseärendena till något mindre organ, arbetsutskott eller liknande. Styrelsens uppgift blir i så fall mest att svara för det formella beslutsfattandet i frågor där enighet inte har kunnat uppnås. Det som talar emot en sådan lösning är kanske främst att samtliga styrelseledamöter har ett personligt ansvar för sitt ställningstagande t.ex. i ärenden som innebär myndighetsutövning eller slutande av avtal. De bör då alla ges samma möjlighet att delta i de överläggningar som leder fram till beslutsfattandet.

Enligt kommitténs mening bör därför antalet valda ledamöter i styrelsen inte sättas högre än vad som krävs för att dess sammansättning på ett rimligt sätt skall kunna återspegla styrkeförhållandena i riksdagen. Kommittén föreslår att den nya styrelsen får 10 valda ledamöter.

Partiernas representanter i valberedningen kan genom att lägga fram en gemensam lista för valet på frivillig väg åstadkomma att så många som möjligt av riksdagens partier är representerade i styrelsen även i en styrelse av denna begränsade storlek. Om inga stora förändringar inträffar i partistrukturen är det emellertid sannolikt, även i det fallet, att något eller några partier

blir utan ordinarie styrelseplatser. Sker valet utan gemensam lista blir detta närmast med nödvändighet följden. Det är dock viktigt att samtliga partier ges möjlighet att följa styrelsearbetet och lägga fram sina synpunkter på styrelseärendena. Den närmast till hands liggande lösningen är att, som fallet är i Danmark, ge närvaro- och yttranderätt åt en företrädare för vardera av de partier som saknar representation bland de valda ledamöterna. Kommittén förordar denna lösning.

Såväl de valda ledamöterna som eventuella företrädare för partier utan representation i styrelsen bör ha personliga suppleanter.

Även en styrelse sammansatt på det sätt som nu angetts riskerar att bli otympligt stor, särskilt om samtliga personer i de uppräknade kategorierna ges möjlighet att samtidigt närvara vid sammanträdena. Det närmast till hands liggande sättet att reducera antalet personer som deltar vid styrelsens sammanträden är att föreskriva att de personliga suppleanterna endast skall kallas till de sammanträden vid vilka de ordinarie representanterna har förhinder. Något eller några partier kommer till följd av sin storlek att vara representerade vid styrelsesammanträdena av såväl en vice talman som flera valda ledamöter. Det är naturligtvis möjligt för dessa partier att på frivillig väg bidra till en reduktion av styrelsens storlek genom att nominera vice talmännen till platser som valda ledamöter eller suppleanter.

Riksdagsdirektören (kammarsekreteraren) bör i sin egenskap av chef med ansvar för hela riksdagsförvaltningen ha närvaro- och yttranderätt i styrelsen. Riksdagsdirektören bör även ha det formella ansvaret för föredragningen av ärenden inför styrelsen. Det innebär självfallet inte att riksdagsdirektören själv måste föredra alla eller ens huvuddelen av styrelseärendena. De tjänstemän som inom förvaltningen skött beredningen av styrelseärendena, eller inom vars ansvarsområde ärendena faller, är givetvis de som är bäst lämpade att göra föredragningarna inför styrelsen. Någon ändring härvidlag i förhållande till den ordning som rått vid såväl talmanskonferensens som förvaltningsstyrelsens sammanträden föreslås inte. Däremot kommer riksdagsdirektören att ha det fulla ansvaret för att styrelseärendena är väl beredda och att föredragningarna görs så att de är väl ägnade att stödja beslutsprocessen i styrelsen.

Begränsning av styrelsens arbetsbelastning

Obligatoriska styrelseärenden

Såväl talmanskonferensen som förvaltningsstyrelsen sammanträder 9–10 gånger om året. För förvaltningsstyrelsens del kan den totala sammanträdestiden under ett år uppskattas till cirka 20 timmar om året. Därutöver sammanträder styrelsens direktion i en omfattning som är ungefär dubbelt så stor som styrelsens, både vad gäller sammanträdesfrekvens och antalet sammanträdestimmar. Talmanskonferensens sammanträdestid är betydligt mer begränsad än förvaltningsstyrelsens, uppskattningsvis 2–4 timmar om året. Till det skall dock läggas att en del av de ärenden som nu avhandlas vid gruppleddarmötena, t.ex. en del av de internationella frågorna, i enlighet med vad här skisserats i framtiden skulle komma att utgöra styrelseärenden.

Det är självklart att en riksdagsstyrelse, i vilken några av riksdagens mest arbetstyngda ledamöter ingår, inte kan sammanträda i en omfattning som motsvarar den sammanlagda mötestiden för de nuvarande parlamentariska ledningsorganen. Det är därför nödvändigt att finna en ordning för organisation av arbetet och delegation av beslutsfattande så att styrelsen kan koncentrera sin verksamhet på de viktigaste och principiellt mest betydelsefulla ärendena.

En målsättning bör vara att åstadkomma en sådan begränsning av vilka ärenden som tas upp i styrelsen att det i förväg kan anges att styrelsesammanträdena kommer att hållas på fast tid, förslagsvis onsdag eftermiddag, en gång per månad när riksdagen är samlad, och att varje sammanträde varar som längst två timmar.

Vissa ärenden är av den karaktären att de bör vara obligatoriska styrelseärenden. Till denna kategori hör t.ex. att hantera frågor som gäller riksdagens arbetsformer och övergripande frågor om utvecklingen av riksdagens verksamhet, att tillsätta utredningar och att ta initiativ i riksdagsärenden. Vidare bör styrelsen i enlighet med vad som tidigare nämnts vara det organ som beslutar i vissa ärenden rörande riksdagens internationella kontaktverksamhet. Det gäller exempelvis deltagandet i och delegationer till internationella konferenser och kongresser. Även en del av de mer renodlade förvaltningsärendena bör vara obligatoriska styrelseärenden. Till denna kategori hör att besluta om anslagsframställning från riksdagen och om anställning på högre chefsnivå, att fastställa budget och bokslut samt att avge årsredovisning.

Samråd i ärenden rörande kammarens verksamhet m.m.

Om gruppledarna, som förutsatts, ingår bland styrelsens ledamöter, eller bland de personer som har närvaro- och yttranderätt i styrelsen, kan talman- nen även fortsättningsvis samråda med dem och med vice talmännen i frågor som bl.a. gäller uppläggnings- och anordnandet av särskilda debatter, m.m. utan att man för den skull skapar ett med styrelsen konkurrerande ledningsorgan. Det kan vara en fördel att snabbt och på ett informellt sätt kunna anordna ett sådant samråd. I en del mindre komplicerade fall kan samråd ske under hand med var och en av gruppledarna. Gruppleadmötena kan givetvis också, som hittills, utnyttjas för samråd i ärenden av så bråds- kande natur att de inte hinner tas upp som styrelseärenden.

Råd för ledamotsnära frågor

Ansvar för beslutsfattandet i de ärenden som inte är obligatoriska styrelseärenden bör åvila riksdagsdirektören. Dock bör det finnas en möjlighet för denne att, när så är befogat, till följd av ärendenas principiella och/eller ledamotsnära karaktär eller betydelse i övrigt, hänskjuta dem till styrelsen för avgörande. För ärenden av ledamotsnära karaktär borde dock kunna gälla att de först förelades ett rådgivande organ som inrättats för detta ändamål.

Rådet bör utses inom kretsen av ledamöter och övriga personer med när- varo- och yttranderätt i styrelsen och bestå av en företrädare för varje parti. När ärendena föredras för rådet skall de vara försedda med förslag till beslut

från riksdagsdirektören. Om alla i rådet, eller alla utom en, instämmer med riksdagsdirektörens förslag är beslutet därmed fattat. I annat fall skall ärendet föras vidare till styrelsen för beslut.

Med en sådan beslutsordning erhåller man fördelen av ett starkt ledamotsinflytande över de ärenden som direkt berör ledamöternas egna arbetsvillkor och förhållanden i övrigt, men undviker samtidigt att mer än ett mycket litet antal sådana ärenden belastar arbetet i styrelsen.

Särskilda beredningsgrupper

För en del styrelseärenden kan det ibland finnas behov av en mera omfattande beredning. För dessa ärenden kan tillfälliga beredningsgrupper med tidsbegränsade mandat tillsättas.

Samråd med utskotten

Den nuvarande talmanskonferensens huvuduppgift är att vara samrådsorgan mellan talmännen, partigruppernas företrädare och utskottspresidierna i ärenden som gäller planeringen av riksdagsarbetet. Det detaljerade planeringsarbetet sköts visserligen på tjänstemannanivå vid överläggningar med kammarkansliets tjänstemän och företrädare för utskottskanslierna. Ändå har talmanskonferensen en roll att spela när det gäller att slutgiltigt fastställa ärendeplanerna och därmed markera att man gemensamt är beredd att verka för att de skall kunna följas. Talmanskonferensen är också ett viktigt kontaktorgan för överläggningar med utskottspresidierna om arbetsvillkoren för utskotten och om utskottsarbetets utformning.

Det kommer även i fortsättningen att finnas behov av ett forum för samråd i frågor av det här slaget. Vid sidan om styrelsen bör det därför inrättas ett organ för samråd mellan talmännen och utskottspresidierna. I ett sådant organ skulle det också ges möjlighet till erfarenhetsutbyte mellan utskotten om exempelvis arbetet med EU-frågorna och med uppföljning och utvärdering. För att markera att dess uppgifter inte sammanfaller med den tidigare talmanskonferensens bör detta organ ges ett annat namn, förslagsvis ordförandekonferens. En sådan konferens behöver sannolikt inte sammanträda lika ofta som den nuvarande talmanskonferensen. Å andra sidan borde det finnas goda möjligheter att förändra dess arbetsformer så att möjligheterna till verkligt meningsutbyte ökas.

Konsekvenser för förvaltningsorganisationen

Kommitténs förslag innebär som redovisats dels att den nya riksdagsstyrelsen blir högsta beslutande organ i alla frågor som gäller riksdagsförvaltningen, dels att riksdagsdirektören inför styrelsen ansvarar för ledningen av hela förvaltningens verksamhet. En följd av detta förslag är att Riksdagens förvaltningskontor inte längre kan vara en egen förvaltningsmyndighet. Dess instruktion bör ersättas av en instruktion för hela den inre riksdagsförvaltningen. Av instruktionen bör framgå vilka uppgifter som åligger styrelsen.

Det kan också finnas anledning att överväga såväl vilken organisationsstruktur som är den mest ändamålsenliga för den nya myndigheten som i vilken utsträckning denna skall vara reglerad i instruktionen. Det är angeläget att det i den nya samlade riksdagsförvaltningen säkerställs en god ordning för skötseln av myndighetsfunktionerna, och då särskilt de som i dag ligger inom RFK:s ansvarsområde. Detta kan åstadkommas genom en tydlig organisationsstruktur och klara regler för delegation samt berednings- och beslutsordning inom förvaltningen.

Vidare återstår det att finna en ordning för att tillförsäkra de arbetstagarorganisationer som är företrädade hos riksdagen insyn i och inflytande över beslutsfattandet i förvaltningsfrågor. Nu gäller att tre personalföreträdare har närvaro- och yttranderätt i förvaltningsstyrelsen vid behandlingen av flertalet frågor. Enligt kommitténs mening finns det, bl.a. med tanke på strävandena att begränsa antalet personer som är närvarande vid styrelsemötena, inte utrymme för en motsvarande representation vid den nya riksdagsstyrelsens sammanträden. Det är därför nödvändigt att finna andra former för att garantera att personalorganisationerna i framtiden har möjlighet att informera sig om och påverka beslutsfattandet i förvaltningsärendena. Denna fråga avses ingå i de överläggningar om ett samverkansavtal som förestår mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna i riksdagen.

I enlighet med vad som förutskickades i direktiven föreslår kommittén att en särskild organisationskommitté på tjänstemannanivå tillsätts för att utarbeta en instruktion för riksdagsförvaltningen samt att närmare utreda frågorna om förvaltningens framtida organisation. Det kan inte uteslutas att övervägandena i denna del kan komma att förutsätta ytterligare ändringar i riksdagsordningen. Personalorganisationerna bör fortlöpandes informeras om och ges möjlighet att lämna sina synpunkter på arbetet i organisationskommittén.

Ändringar i riksdagsordningen

Kommitténs förslag till ändringar i riksdagsordningen redovisas i bifogade lagförslag. Utöver vad som följer av förslaget om ny styrelseordning innehåller lagförslaget några smärre ändringsförslag av i huvudsak redaktionell karaktär.

Vidare föreslås tilläggsbestämmelserna 1.7.3, om protokoll vid talmanskonferensens sammanträden och 2.4.2, om upptagning från offentliga kammarsammanträden, utgå. Det torde följa av allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser att det vid styrelsens sammanträden skall föras protokoll och att beslut skall expedieras. Någon bestämmelse härom behövs därför inte. Särskilda rutiner finns utarbetade för radio- och televisioninspelningar från de offentliga kammarsammanträdena. En generell överenskommelse härom anses föreligga och tillstånd från talmanskonferensen för de enskilda tillfällena har sedan länge inte krävts. Av detta skäl är även tilläggsbestämmelsen 2.4.2 överflödiga.

Förslag till lag om ändring i riksdagsordningen.

Härigenom föreskrivs i fråga om riksdagsordningen

dels att tillägsbestämmelserna 1.7.3, 2.4.2 samt 9.1.3 skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 2 och 7 §§, 2 kap. 6, 10 och 13 §§, 9 kap. 1–4 §§ samt tillägsbestämmelserna 1.7.1, 1.7.2, 2.14.2, 3.8.2, 6.1.1, 6.4.1, 9.1.2 samt 9.7.1 skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny bestämmelse, 1 kap. 11 §, av följande lydelse.

1 kap.

2 §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Riksdagen samlas efter riksdagsval till riksmöte på tid som *anges* i 3 kap. 5 § regeringsformen.

Riksdagen samlas efter riksdagsval till riksmöte på tid som *anges* i 3 kap. 5 § regeringsformen.

Under år då ordinarie riksdagsval *icke hålls*, inleds nytt riksmöte på dag i september som riksdagen på förslag av *talmanskonferensen* fastställt vid föregående riksmöte.

Under år då ordinarie riksdagsval *inte hålls*, inleds nytt riksmöte på dag i september som riksdagen på förslag av *riksdagsstyrelsen* fastställt vid föregående riksmöte.

Har tillkännagivande om extra val gjorts före den fastställda dagen, skall nytt riksmöte enligt andra stycket inledas endast om riksdagen med anledning av valet samlas före juni månads utgång.

Riksmöte pågår till dess nästa riksmöte börjar.

7 §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Talmannen eller, i hans ställe, vice talman leder riksdagens arbete.

Talmannen eller, i hans *eller hennes* ställe, vice talman leder riksdagens arbete.

Talmanskonferensen överlägger om åtgärder som kan främja planmässighet i riksdagens arbete.

Riksdagsstyrelsen överlägger om planeringen av riksdagsarbetet, leder riksdagsförvaltningen samt beslutar i ärenden av större vikt rörande riksdagens internationella kontaktverksamhet.

Talmanskonferensen består av talmannen, vice talmännen, en företrädare för varje partigrupp i riksdagen som motsvarar parti med minst fyra procent av rösterna i hela riket vid senaste val till riksdagen, utskottens ordförande samt vice ordföranden i riksdagens förvaltningsstyrelse. Partigruppernas företrädare tillsätts vid början av varje riksmöte för tiden till dess nästa

Riksdagsstyrelsen består av talmannen som ordförande samt tio andra ledamöter som riksdagen utser inom sig för riksdagens valperiod.

De partigrupper i riksdagen som motsvarar partier med minst fyra procent av rösterna i hela riket vid senaste val till riksdagen utser vardera en särskild företrädare som skall samråda med talmannen om

riksmöte börjar. De utses med motsvarande tillämpning av det förfarande som angives i 7 kap. 12 § första stycket.

arbetet i kammaren i enlighet med bestämmelser i denna riksdagsordning.

1.7.1

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Talmanskonferensen sammanträder på kallelse av talmannen.

Riksdagsstyrelsen sammanträder på kallelse av talmannen.

1.7.2

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Vid förfall för ordföranden i utskott inträder vice ordföranden i hans ställe. Suppleanter för partigruppernas företrädare behöver ej utses.

Talmanskonferensen sammanträder inom stängda dörrar. Vill konferensen inhämta upplysningar av någon som ej tillhör konferensen, får den kalla honom till sammanträde. Kammarsekreteraren och chefen för förvaltningskontoret får delta i konferensens överläggningar.

Riksdagen utser ersättare för de valda ledamöterna av riksdagsstyrelsen. Partigrupperna utser ersättare för sina särskilda företrädare.

Riksdagsstyrelsen sammanträder inom stängda dörrar. Vill styrelsen inhämta upplysningar av någon som ej tillhör styrelsen, får den kalla honom till sammanträde. De vice talmännen, de av de särskilda företrädarna för partigrupperna som inte är ledamöter av styrelsen samt kammarsekreteraren får delta i styrelsens överläggningar.

1.7.3

utgår

11 §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Ordförandekonferensen överlägger i frågor av gemensamt intresse för verksamheten i kammaren, utskotten och EU-nämnden.

Ordförandekonferensen består av talmannen som ordförande samt utskottens och EU-nämndens ordförande.

2 kap.

2.4.2

utgår

6 §

Nuvarande lydelse

Talmannen beslutar efter samråd med *talmanskonferensen* vilka uppehåll i kammarens arbete om en vecka eller längre tid som skall förekomma under pågående riksmöte.

Har regeringen förordnat om extra val, kan talmannen på begäran av regeringen besluta att uppehåll skall göras i kammarens arbete under återstoden av valperioden.

Talmannen kan besluta att avbryta uppehåll i kammarens arbete. Sådant beslut skall fattas om regeringen eller minst etthundrafemton av riksdagens ledamöter begär det.

Om uppehåll i kammarens arbete avbryts på begäran av regeringen eller etthundrafemton av riksdagens ledamöter skall talmannen, om begäran innehåller ett sådant önskemål, kalla kammaren till sammanträde inom tio dagar från det att begäran framställdes.

Föreslagen lydelse

10 §

Nuvarande lydelse

Vid sammanträde får varje ledamot och varje statsråd, med de undantag denna riksdagsordning föreskriver, fritt yttra sig i alla frågor som är under behandling och om lagligheten av allt som tilldrager sig vid sammanträdet.

Statschefen kan avgiva ämbetsförklaring inför kammaren.

Talmannen kan efter samråd med *de av partigrupperna utsedda ledamöterna i talmanskonferensen* besluta att debatt utan samband med annan handläggning får äga rum vid sammanträde med kammaren. Sådant debatt får begränsas till att avse särskilt ämne eller delas in i avsnitt efter ämne.

Föreslagen lydelse

Talmannen kan efter samråd med *de särskilda företrädarna för partigrupperna* besluta att debatt utan samband med annan handläggning får äga rum vid sammanträde med kammaren. Sådant debatt får begränsas till att avse särskilt ämne eller delas in i avsnitt efter ämne.

13 §

Nuvarande lydelse

Talmannen skall samråda med *de av partigrupperna utsedda ledamöterna i talmanskonferensen* om uppläggningsen av kammarens överläggningar.

Föreslagen lydelse

Talmannen skall samråda med *de särskilda företrädarna för partigrupperna* om uppläggningsen av kammarens överläggningar.

2.14.2

Nuvarande lydelse

Talmannen bestämmer efter samråd med *de av partigrupperna utsedda ledamöterna i talmanskonferensen* om tiden för anförande i särskilt anordnad debatt utan samband med annan handläggning.

Föreslagen lydelse

Talmannen bestämmer efter samråd med *de särskilda företrädarna för partigrupperna* om tiden för anförande i särskilt anordnad debatt utan samband med annan handläggning.

Partigrupp skall till talmannen anmäla företrädare som sägs i första stycket.

3 kap.

3.8.2

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Talmanskonferensen får väcka förslag hos riksdagen i fråga som gäller riksdagsarbetets bedrivande. Talmanskonferensen kan vidare i annat fall framlägga förslag för riksdagen i fråga som gäller riksdagen eller dess organ, om förslaget grundar sig på utredning som talmanskonferensen har tillsatt på riksdagens uppdrag.

Riksdagens förvaltningsstyrelse får väcka förslag hos riksdagen i fråga som faller under styrelsens handläggning.

Riksdagsstyrelsen får väcka förslag hos riksdagen i fråga som gäller riksdagsarbetets bedrivande eller i annan fråga om den faller under styrelsens handläggning. Styrelsen kan vidare i annat fall framlägga förslag för riksdagen i fråga som gäller riksdagen eller dess organ, om förslaget grundar sig på utredning som styrelsen har tillsatt på riksdagens uppdrag.

6 kap.

6.1.1

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Interpellation *ingives* till kammarkansliet. Den skall vara egenhändigt undertecknad av interpellanten. Talmannen låter utan dröjsmål statsrådet få del av interpellationen och anmäler den vid närmast följande sammanträde med kammaren.

Talmannen fastställer efter samråd med de *av partigrupperna utsedda ledamöterna i talmanskonferensen* dag under riksmöte då interpellation senast får *ingivas* till kammarkansliet. Om särskilda skäl föreligger får dock talmannen *medgiva* att interpellationen får framställas även om den *ingivits* efter denna dag.

Interpellation *inges* till kammarkansliet. Den skall vara egenhändigt undertecknad av interpellanten. Talmannen låter utan dröjsmål statsrådet få del av interpellationen och anmäler den vid närmast följande sammanträde med kammaren.

Talmannen fastställer efter samråd med de *särskilda företrädarna för partigrupperna* den dag under riksmöte då interpellation senast får *inges* till kammarkansliet. Om särskilda skäl föreligger får dock talmannen *medge* att interpellationen får framställas även om den *ingetts* efter denna dag.

6.4.1

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skriftlig fråga *ingives* till kammarkansliet. Den skall vara egenhändigt undertecknad av den ledamot som framställer frågan. Talmannen låter utan dröjsmål statsrådet få del av frågan och anmäler den vid

Skriftlig fråga *inges* till kammarkansliet. Den skall vara egenhändigt undertecknad av den ledamot som framställer frågan. Talmannen låter utan dröjsmål statsrådet få del av frågan och anmäler den vid närmast

närmast följande sammanträde med kammaren.

Skriftligt svar inlämnas till kammarkansliet som överlämnar svaret till den ledamot som ställt frågan.

De skriftliga frågor som under en vecka *ingivits* senast klockan 10 på fredag besvaras senast klockan 12 på onsdag i följande vecka.

Under längre uppehåll i kammarens arbete än en månad får talmanen besluta att svar lämnas inom fjorton dagar efter det att frågan framställts. Sådant beslut meddelas efter samråd med de *av partigrupperna utsedda ledamöterna i talmanskonferensen*. Om svar inte lämnas inom denna tid skall statsrådet meddela kammarkansliet när frågan kommer att besvaras eller att den inte kommer att besvaras.

följande sammanträde med kammaren.

De skriftliga frågor som under en vecka *ingetts* senast klockan 10 på fredag besvaras senast klockan 12 på onsdag i följande vecka.

Under längre uppehåll i kammarens arbete än en månad får talmanen besluta att svar lämnas inom fjorton dagar efter det att frågan framställts. Sådant beslut meddelas efter samråd med de *särskilda företrädarna för partigrupperna*. Om svar inte lämnas inom denna tid skall statsrådet meddela kammarkansliet när frågan kommer att besvaras eller att den inte kommer att besvaras.

9 kap.

1 §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Riksdagens förvaltning består av kammarkansliet, utskottens och EU-nämndens kanslier samt förvaltningskontoret.

Kammaren utser en kammarsekreterare. Val av kammarsekreterare äger rum vid början av riksmötet närmast efter ordinarie val till riksdagen och gäller för tiden till dess nytt val av kammarsekreterare förrättas.

Kammarsekreteraren låter föra protokollet vid sammanträde med kammaren. Han expedierar riksdagens beslut och biträder i övrigt talmannen i riksdagsarbetet.

Kammarsekreteraren låter föra protokollet vid sammanträde med kammaren. Han *eller hon* expedierar riksdagens beslut och biträder i övrigt talmannen i riksdagsarbetet.

9.1.2

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Kammarsekreteraren, med tjänstenämningen riksdagsdirektör, *har ett överordnat ansvar för ledningen och samordningen av riksdagsförvaltningen. Kammarsekretären förestår kammarkansliet och är sekreterare i krigsdelegationen. Han för protokoll vid sammanträde med talmanskonferensen.*

Kammarsekreteraren, med tjänstenämningen riksdagsdirektör, *är chef för riksdagsförvaltningen och sekreterare i krigsdelegationen.*

9.1.3
utgår

2 §

Nuvarande lydelse

Utskotten och EU-nämnden biträs av kanslier. Chefen för ett sådant kansli skall vara svensk medborgare.

Föreslagen lydelse

Utskotten och EU-nämnden biträs av kanslier *som ingår i riksdagsförvaltningen*. Chefen för ett sådant kansli skall vara svensk medborgare.

3 §

Nuvarande lydelse

Riksdagens förvaltningskontor ledes av riksdagens förvaltningsstyrelse. Styrelsen består av talmannen som ordförande och åtta andra ledamöter, vilka riksdagen väljer inom sig för riksdagens valperiod. I styrelsen kan också ingå högst tre personalföreträdare enligt vad riksdagen närmare föreskriver.

Föreslagen lydelse

Riksdagen beslutar om instruktion för riksdagsförvaltningen.

4 §

Nuvarande lydelse

Riksdagens förvaltningskontor skall, såvitt gäller riksdagen och riksdagens myndigheter, i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,

2. göra upp förslag till anslag på statsbudgeten,

3. i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom Riksbanken,

4. meddela föreskrifter och råd i sådana frågor som avses i 1–3.

Föreslagen lydelse

Riksdagsförvaltningen skall, såvitt gäller riksdagen och riksdagens myndigheter, i den omfattning riksdagen bestämmer

1. handlägga frågor angående förhandlingar om anställnings- och arbetsvillkor för arbetstagare samt andra personalfrågor,

2. göra upp förslag till anslag på statsbudgeten,

3. i övrigt handlägga frågor om förvaltningen inom riksdagen och frågor om förvaltning av ekonomisk natur inom riksdagens myndigheter, utom Riksbanken,

4. meddela föreskrifter och råd i sådana frågor som avses i 1–3.

9.7.1

Nuvarande lydelse

Utskott får besluta, att företrädare för utskottet skall *företaga* studieresor för att inhämta upplysningar i ämne inom dess beredningsområde.

Utskott skall samråda med *tal-*

Föreslagen lydelse

Utskott får besluta, att företrädare för utskottet skall *företa* studieresor för att inhämta upplysningar i ämne inom dess beredningsområde.

Utskott skall samråda med *riks-*

manskongressen, innan det fattar beslut om utrikes studieresa. *Talmanskongressen* skall uttala sig om i vad mån resan lämpligen bör genomföras. Därvid skall hänsyn *tagas* till riksdagens internationella förbindelser, till kostnaderna och till omständigheterna i övrigt.

Talmanskongressen kan meddela närmare bestämmelser om utskottens studieresor. Ledamot av riksdagen kan erhålla *stipendium* för enskild studieresa. *Talmanskongressen* kan meddela närmare bestämmelser om sådana resor.

dagsstyrelsen, innan det fattar beslut om utrikes studieresa. *Styrelsen* skall uttala sig om i vad mån resan lämpligen bör genomföras. Därvid skall hänsyn *tas* till riksdagens internationella förbindelser, till kostnaderna och till omständigheterna i övrigt.

Styrelsen kan meddela närmare bestämmelser om utskottens studieresor. Ledamot av riksdagen kan erhålla *bidrag till kostnaden* för enskild studieresa. *Styrelsen* kan meddela närmare bestämmelser om sådana resor.

8 §

Nuvarande lydelse

Åtal mot här angiven befattningshavare för brott, begånget i utövningen av hans uppdrag eller tjänst, får beslutas,

1. åtal mot fullmäktig i Riksbanken, ledamot av Riksbankens direktion eller någon av Riksdagens revisorer endast av finansutskottet,

2. åtal mot ledamot av *riksdagens förvaltningsstyrelse*, av riksdagens valprövningsnämnd eller av riksdagens besvärnämnd eller mot Riksdagens ombudsman eller kammarsekreteraren endast av konstitutionsutskottet.

Föreslagen lydelse

Åtal mot här angiven befattningshavare för brott, begånget i utövningen av hans uppdrag eller tjänst får beslutas,

1. åtal mot fullmäktig i Riksbanken, ledamot av Riksbankens direktion eller någon av Riksdagens revisorer endast av finansutskottet,

2. åtal mot ledamot av *riksdagsstyrelsen*, av riksdagens valprövningsnämnd eller av riksdagens besvärnämnd eller mot Riksdagens ombudsman eller kammarsekreteraren endast av konstitutionsutskottet.

Vad som sägs i första stycket om åtal mot ledamot av Riksbankens direktion skall inte tillämpas i fråga om brott begånget i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2000.

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	1
Till talmanskonferensen	5
Förslag	6
Uppdraget	7
Historisk bakgrund	8
Tvåkammarriksdag	8
Enkammarreformen	8
Ny riksdagsordning	10
I stora drag oförändrad grundstruktur	10
De av partigrupperna utsedda företrädarna i talmanskonferensen	11
Rättslig reglering	12
Talmanskonferensen	12
Förvaltningsstyrelsen	13
Parlamentariska ledningsorgan och förvaltningsorganisation i några andra länder	14
Norge	14
Finland	15
Danmark	16
Island	17
Storbritannien	18
Tyskland	19
Frankrike	19
Ny riksdagsstyrelse	20
Reformbehovet	20
Sammansättning	21
Begränsning av styrelsens arbetsbelastning	22
Obligatoriska styrelseärenden	22
Särskilda beredningsgrupper	24
Samråd med utskotten	24
Konsekvenser för förvaltningsorganisationen	24
Ändringar i riksdagsordningen	25
Kommitténs lagförslag	26